

HCS D

**Human capital and social
development.**

2024 – volume 7, issue 1

**Inson kapitali va ijtimoiy rivojlanish
jurnali.**

2024 – 7-jild, 1-son

www.hcsd.samdu.uz

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT
UNIVERSITETI**

**Inson kapitali va ijtimoiy rivojlanish jurnali
Journal Human capital and social development
Журнал Человеческий капитал и социальноеразвитие
Jurnali**

7-jild, 1-son (Mart) 2024.

Jurnal 2021-yilda tashkil topgan.

Davriyligi: har ikki oyda

Davriy nashirning rasmiy nomi: “Inson kapitali va ijtimoiy rivojlanish”-“Human capital and social development”-“Человеческий капитал и социальное развития”
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 19.05.2021 sanada berilgan №1179 guvohnomasi bilan ro‘yhatdan o‘tgan.

Junal: O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2023 yil 30 noyabrdagi 342/3-son qarori bilan tasdiqlangan Iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) Ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yhatiga kiritilgan.

Jurnal asoschilari: Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
Inson resurslari va mahalla tarqqiyotini boshqarish instituti.

Nashr etuvchi: SamDU tahririy-nashriyot bo‘limi.

Xalqaro indeksi: ISSN 3030-3672

Tahririyat telefoni: +998 (94) 283 56 78, +998 (90) 502 13 03

Pochta manzili: 140104, Samarqand shahar., Universitet xiyoboni, 4

Web-sayt: www.hcsd.samdu.uz.

E-mail: ikromnasimov2020@gmail.com

«INSON KAPITALI VA IJTIMOIIY RIVOJLANISH»
«HUMAN CAPITAL AND SOCIAL DEVELOPMENT»
«ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ И СОЦИАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ»
JURNALI

Bosh muharrir: t.f.d., prof. Xalmuradov Rustam Ibragimovich

Bosh muharrir o‘rinbosari: f-m.f.n., dots. Xushvaqtov Hakim Abdilhakovich

Kotib: PhD., dots., Korjavova Xurshida Abdulmalikovna

Texnik muharrir: assistent., Rabbimov Muxriddin Musoqul o‘g‘li

TAHRIRIYAT KENGASHI

O‘zFA akademigi, i.f.d., prof. Abdurahmonov Qalandar Xodjayivech

O‘zFA akademigi, i.f.d., prof. G‘ulomov Saidaxror Saidaxmedovich

i.f.d., prof. Нехода Евгения Владимировна (Россия)

i.f.d., prof. Xolmo‘minov Shayzoq Raxmatovich (TDIU)

i.f.d., prof. Pardayev Mamayunus Qarshiboyevich (SamISI)

i.f.d., prof. Muxammedov Murod Muxammedovich (SamISI)

i.f.d., prof. Arabov Nurali Uralovich (SamDU)

i.f.d., prof. Safarov Baxodirxon Shaxriyrovich (SamDU)

i.f.d., prof. Nasimov Dilmurod Abdulloyevich (SamDU)

i.f.n., prof. Aslanova Dilbar Xasanovna (SamISI)

PhD, dots. Djurakulov Shoxrux Davronovich (SamDU)

i.f.n., dots. Yuldashev Shamsiddin Qiyomiddinovich (SamDU)

i.f.n., dots. Nizamov Axtam Numonovich (SamDU)

i.f.n., dots. Bozorov Berdimurod Ulug‘murodovich (SamDU)

i.f.n., dots. Boboqulov Bahromqul Mamatkulovich (SamDU)

i.f.n., dots. Kushatov Rustam Xaydarovich (SamDU)

i.f.n., dots. Porsayev Ganidjan Muxamedovich (SamDU)

i.f.n., dots. Alibekova Saodat Lapasovna (SamDU)

PhD, dots. Nasimov Ikrom Xusanovich (SamDU)

PhD, dots. Ernazarov Ortiq Eshnazarovich (SamDU)

PhD, dots. Ulug‘murodova Nodira Berdimuradovna (SamDU)

PhD, dots. Sharifov Shuhrat Saidahmadovich (SamDU)

PhD, dots. Maxmudova Mohinur Ravshanbekovna (SamDU)

PhD, dots. Bakayev Ziyovuddin Toshbolta o‘g‘li (SamDU)

O'ZBEKISTONDA DAVLAT XIZMATLARI KO'RSATISH MILLIY TIZIMINI SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI

H.Hasanov¹

1. Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, Samarqand, Uzbekiston

OPEN ACCESS

HCSD

Correspondence

Habibullo Hasanov

Samarqand iqtisodiyot va
servis instituti,
Tadqiqotchisi

E-mail:

khabibulloeco@gmail.com

Received: 28 January 2024

Revised: 09 February 2024

Accepted: 24 February 2024

Published: 28 February 2024

Funding source for

publication: Samarkand
State University.

Publisher's Note: HCSD

stays neutral with regard to
jurisdictional claims in
published maps and
institutional affiliations.

Copyright: Journal Human
capital and social

development © 2 by

Samarkand State University is
licensed

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Annotatsiya. O'zbekistonda davlat xizmatlari milliy tizimining shakllanishi va rivojlanishi qonunchilik islohotlari, texnologik taraqqiyot va institutsional qayta qurish bilan tavsiflangan alohida bosqichlarni bosib o'tdi. Tadqiqotda asosiy e'tibor mamlakatda davlat xizmatini rivojlantirishning asosiy bosqichlarini belgilashga qaratilgan. Huquqiy hujjatlar, hukumat hisobotlari, ilmiy adabiyotlar va boshqa manbalarning tizimli tahlili davlat xizmatlari milliy tizimi taraqqiyoti evolyutsiyasini tushunish uchun asos bo'ldi. Har bir bosqichni uning maqsadlari, siyosat islohoti, muammolari va natijalari nuqtai nazaridan tahlil qilish davlat xizmatlarining taraqqiyot yo'lini har tomonlama tushunishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Davlat xizmatlari, rivojlanish bosqichlari, qonunchilikdagi islohotlar, Davlat xizmatlari markazlari, elektron hukumat.

Abstract. The formation and development of the national system of public services in Uzbekistan has gone through separate stages characterized by legislative reforms, technological development, and institutional restructuring. The main focus of the study is on determining the main stages of development of public service in the country. The systematic analysis of legal documents, government reports, scientific literature and other sources served as a basis for understanding the evolution of the development of national public service. The analysis of each stage in terms of its goals, policy reform, problems and results serves to gain a comprehensive understanding of the trajectory of development.

Keywords: Public services, stages of development, legislative reforms, State service centers, e-government.

Аннотация. Становление и развитие национальной системы государственных услуг в Узбекистане прошло отдельные этапы, характеризующиеся законодательными реформами, технологическим развитием и институциональной перестройкой. Основное внимание в исследовании уделяется определению основных этапов развития государственной службы в стране. Систематический анализ правовых документов, правительственных отчетов, научной литературы и других источников послужил основой для понимания эволюции развития национальной государственной службы. Анализ каждого этапа с точки зрения его целей, политических реформ, проблем и результатов позволяет получить всестороннее понимание траектории развития.

Ключевые слова: Государственные услуги, этапы развития, законодательные реформы, Центры государственных услуг, электронное правительство.

KIRISH

Davlat xizmatlari zamonaviy jamiyatlarning muhim tarkibiy qismi bo'lib, davlat organlari tomonidan fuqarolar va tadbirkorlik subyektlariga taqdim etiladigan keng ko'lamli faoliyat va funktsiyalarni o'z ichiga oladi. Ushbu xizmatlar xususiy sektor tomonidan taklif qilinadigan xizmatlardan bir qancha xususiyatlari bilan ajratib turadi.

Davlat xizmatlarining asosiy xususiyatlaridan biri - ular ijtimoiy-iqtisodiy holatidan qat'i nazar, jamiyatning barcha a'zolari uchun ochiq bo'lishi, sog'liqni saqlash, ta'lim, transport va sanitariya kabi muhim tovarlar va xizmatlardan teng foydalanishni ta'minlash uchun mo'ljallangan. Ushbu xususiyat ijtimoiy adolat kontseptsiyasiga mos keladi va jamoalar ichida inklyuzivlikni ta'minlaydi.

Yana bir ajralib turadigan jihati - xususiy xizmatlardan farqli o'laroq, davlat xizmatlari uchun pul to'lanmaganda yoki soliqlar orqali moliyalashtirishga qo'shgan hissasidan qat'i nazar, barcha fuqarolarga teng xizmatlar ko'rsatilishidir [1]. Bundan tashqari, davlat xizmatlari ko'pgina xususiyatlari bilan xususiy sektorda ko'rsatiladigan xizmatlardan ajralib turadi.

Davlat xizmatlarini rivojlanish evolyutsiyasini tushunish ularning sifati va samaradorligini oshirish uchun juda muhimdir. Ushbu evolyutsiyani kuzatib borish orqali tajribalarni o'rganish – rivojlanish strategiyalarni ishlab chiqishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Bundan tashqari, davlat xizmatlari ko'rsatishning rivojlanish bosqichlarni

o'rganish ularning shakllanishidagi iqtisodiy sharoitlar va ijtimoiy harakatlar haqida tushunishga yordam beradi. Ushbu tushuncha manfaatdor tomonlarga kelajakdagi tendentsiyalar va muammolarni oldindan bilish imkonini beradi va shu bilan proaktiv qarorlar qabul qilishga yordam beradi [2].

Davlat xizmatlari ijtimoiy farovonlikni oshirish va inklyuziv jamiyatlarni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Ularning o'ziga xos xususiyatlari va tarixiy rivojlanishini tushunish zamonaviy muammolarni hal qilishda ularning sifati, samaradorligi va dolzarbligini oshirish uchun muhimdir. Bundan tashqari, davlat xizmatlari ko'rsatish ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotni rag'batlantirish, fuqarolarning turmush sifatini oshirish hamda ishbilarmonlik muhitini yaxshilashda muhim rol o'ynaydi [3]. O'zbekistonda davlat xizmatlari ko'rsatish milliy tizimining shakllanishi va rivojlanishi qonunchilik islohotlari, texnologik taraqqiyot va institutsional qayta qurish bilan ajralib turadigan alohida bosqichlarni bosib o'tdi. Ushbu bosqichlarni tushunish davlat boshqaruvi bilan shug'ullanuvchi siyosatchilar, tadqiqotchilar va amaliyotchilar uchun muhim ahamiyat kasb etadi.

Tadqiqotda asosiy e'tibor davlat xizmatlari ko'rsatish milliy tizimini rivojlantirishning asosiy bosqichlarini aniqlashga qaratilgan. O'zbekistonda davlat xizmatlarini rivojlanishi haqida aniq tasavvurga ega bo'lish davlat xizmatlarini rivojlantirish sohasida optimal qarorlar qabul qilish imkoniyatlarini oshirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, O'zbekistonda davlat xizmatlari ko'rsatishning milliy tizimini rivojlanish bosqichlarini haqida aniq ilmiy xulosalarga ega bo'lish orqali sohaga oid adabiyotlarga qimmatli hissa qo'shish mumkin.

MAVZUGA ADABIYOTLAR SHARHI

OID

Iqtisodiy tadqiqotlar va islohotlar markazi ilmiy xodimi M.Babadjanov davlat xizmatlari ko'rsatish sohasi rivojlanishini 2 bosqichga bo'ladi, bunda birinchi bosqich 1991 yildan 2017 yilgacha bo'lgan davr, ushbu bosqich davlat xizmatlarini ko'rsatish darajasi fuqarolar va tadbirkorlik subyektlarining talablariga javob bermasligi hamda yuqori darajadagi byurokratiya saqlanib turishi bilan izohlanadi. Ikkinchi bosqich esa 2017 yildan hozirgi kungacha, ushbu bosqich idoralararo elektron hamkorlik yo'lga qo'yilganligi hamda byurokratik taomillar keskin kamayganligi bilan izohlangan [4].

I.Jabborov o'zining dissertasiyasida O'zbekiston Respublikasida "davlat xizmati" institutining shakllanishini o'rta arslardan boshlanganligi haqida xulosalar keltirib o'tgan. 2003 yildan esa tadbirkorlik subyektlarini "yagona darcha" tamoyili bo'yicha ro'yxatdan o'tkazish tizimini joriy etilishi bilan davlat xizmatlari ko'rsatishning milliy tizimini rivojlanish bosqichlari boshlanganligi haqida fikrlarni uchratish mumkin [5].

O'zbekistonda davlat xizmatlarini ko'rsatishning milliy tizimini rivojlanish bosqichlari bo'yicha mavjud adabiyotlarda ko'pincha keng qamrovli

tahlil etishmaydi. Ba'zi tadqiqotlar davlat xizmatlari sektoridagi muayyan islohotlar yoki tashabbuslarga e'tibor qaratgan bo'lsa, boshqalari har bir bosqichning xususiyatlarini o'rganmasdan, kengroq sharhlar beradi. Natijada, O'zbekistonda davlat xizmatlarini rivojlanish evolyutsiyasini tizimli ravishda bosqichlarga ajratish va ularni kengroq tushunishga yordam beradigan tadqiqotlarga ehtiyoj bor.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Biz ushbu tadqiqot ishi doirasida O'zbekistonda davlat xizmatlarining shakllanishi va rivojlanish bosqichlarini tizimli tahlil qilish orqali ushbu bo'shliqlarni to'ldirishni maqsadlarimizdan biri sifatida belgilab oldik. O'zbekistonda davlat xizmatlari ko'rsatish milliy tizimining rivojlanish bosqichlarini o'rganish uchun qonun hujjatlarini, siyosiy tashabbuslarni va mamlakatda davlat xizmatlarini ko'rsatish bilan bog'liq empirik dalillar haqidagi ma'lumot to'plash va ularni tizimli tahlil qilish usullaridan foydalanildi.

Davlat xizmatlari ko'rsatish milliy tizimining rivojlanish bosqichlarini o'rganishda qo'llaniladigan tadqiqot usuli turli manbalardan ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilishga tizimli yondashuvni o'z ichiga oladi [6].

Tadqiqot ishi quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi:

Birinchi, O'zbekistonda davlat xizmatlarini ko'rsatishni tartibga soluvchi qonunchilik bazasini tushunish uchun qonun hujjatlari o'rganildi. Bu davlat xizmatlarini ko'rsatish

doirasidagi hukumat tomonidan qabul qilingan qonunlar, qarorlar, farmonlar va boshqa qoidalarni o'z ichiga oladi.

Ikkinchidan, davlat xizmatlari ko'rsatish bilan bog'liq siyosiy tashabbuslar davlat xizmatlarining qulayligi, sifati va samaradorligini oshirishga qaratilgan davlat hisobotlari va strategiyalari ko'rib chiqildi. Bu davlat xizmatining muammolarini hal qilishga va jamiyat ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan hukumat nutqlarini va tashabbuslarini o'rganishni o'z ichiga oladi.

Shuningdek, O'zbekistonda davlat xizmatlari siyosati va tashabbuslarining amalda tatbiq etilishi va natijalari haqida

tushuncha berish uchun empirik dalillar to'plandi va tahlil qilindi.

Tarixiy ma'lumotlar, hukumat hisobotlari va ilmiy adabiyotlar O'zbekistonda davlat xizmatlarini ko'rsatishning milliy tizimini shakllanishi va rivojlanish bosqichlari tushunish uchun asos bo'lib xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot maqsadiga erishishda qonun hujjatlari, hukumat hisobotlari, ilmiy adabiyotlar va boshqa manbalarni tizimli tahlil qilinda. Tahlilidan xulosa qilib O'zbekistonda davlat xizmatlarini ko'rsatishning milliy tizimini rivojlanishninishini 5 ta bosqichga ajratish mumkin (1-jadvalga qarang).

1-jadval.

O'zbekistonda davlat xizmatlari ko'rsatish milliy tizimini rivojlanish bosqichlari

Bosqichlar	Asosiy xususiyatlari
Milliy davlat xizmatlari institutlarini qurish bosqichi (1991 yil 31 avgustdan 2000 yillargacha)	- rejali iqtisodiy tizimga asoslangan davlat xizmatlari institutlari bozor iqtisodiyoti va demokratik boshqaruv talablariga mos ravishda qayta qurildi [7,8,9,10].
Davlat xizmatlari ko'rsatish tizimida islohotlar bosqichi (2001-2003 yillar)	- 2001 yil avgust oyidan tadbirkorlik subyektlarini davlat ro'yxatidan o'tkazish ularni hisobga qo'yish bilan bog'liq davlat xizmatlari "bir yo'la" printsipi bo'yicha amalga oshirilishi belgilab qo'yildi [11]; - 2003 yil avgust oyidan tadbirkorlik subyektlarini "yagona darcha" tamoyili bo'yicha ro'yxatdan o'tkazish tumanlar (shaharlar) hokimliklari huzuridagi tadbirkorlik subyektlarini ro'yxatdan o'tkazish inspeksiyalari tomonidan amalga oshirilishi belgilab berildi [12].
Elektron davlat xizmatlari ko'rsatishning huquqiy asoslarini yaratish bosqichi (2003 yillardan boshlab)	- 2003 yil 11 dekabrda O'zbekiston Respublikasining "Axborotlashtirish to'g'risida"gi 560-II-son Qonuni bilan elektron hujjat tushunchasiga ta'rif berildi [13]; - 2004 yil 29 apreldagi O'zbekiston Respublikasining "Elektron hujjat aylanishi to'g'risida"gi 611-II-son Qonuni bilan elektron hujjat aylanishi sohasidagi munosabatlar tartibga solindi [14]; - Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda interaktiv davlat xizmatlari ko'rsatish maqsadida 2007 yil 17 dekabrda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Internet tarmog'ida O'zbekiston Respublikasining Hukumat portalini yanada rivojlantirish

	chora-tadbirlari to'g'risida"gi 259-son qarori qabul qilindi [15]; - Vazirlar Mahkamasining 2007 yil 23 avgustdagi 181-son qarori 1-ilovasi bilan "Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda interaktiv davlat xizmatlari ko'rsatish to'g'risida nizom" hamda ushbu qarorning 2-ilovasi bilan "Bazaviy interaktiv davlat xizmatlari reyestri" tasdiqlandi [16].
Elektron davlat xizmatlaridan keng ko'lamda foydalanish imkoniyatlarini yaratish (2013 yil 1 iyuldan boshlab)	- 2013 yilning 1-iyulidan boshlab Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali (my.gov.uz) ishga tushirilishi [17]; - 2016 yildan OneID - Yagona identifikatsiya tizimi (id.egov.uz) ishga tushirildi [18].
Davlat xizmatlari ko'rsatishning milliy tizimini tubdan isloh qilish bosqichi (2017 yil 12 dekabrda boshlab)	- 2017 yil 12 dekabrda O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi huzuridagi Davlat xizmatlari agentligi tashkil etildi [19]; - 2017 yil 13 dekabrda har bir tuman (shahar)larda tadbirkorlik subyektlari hamda fuqarolarga "yagona darcha" tamoyili bo'yicha davlat xizmatlarini taqdim qiluvchi Davlat xizmatlari markazlari tashkil etildi [20].

O'zbekistonda davlat xizmatlari ko'rsatish milliy tizimi rivojlanishining har bir bosqichi o'z maqsadlari, siyosat islohotlari, muammolari va natijalari nuqtai nazaridan tahlil qilindi. Mamlakatimizda davlat xizmatlarining rivojlanishi mamlakatdagi o'ziga xos ijtimoiy-iqtisodiy tashabbuslar va islohotlar bilan tavsiflanadi.

Milliy davlat xizmatlari institutlarini qurish bosqichida mavjud ma'muriy tuzilmalar qayta tashkil etildi, shuningdek, demokratik boshqaruvga asoslangan suveren mamlakatimiz fuqarolari va tadbirkorlik subyektlarining davlat xizmatlariga bo'lgan ehtiyojlariga mos ravishda yangi vazirliklar va davlat idoralari tashkil etildi [8,9,10]. Ularga boshqaruvning turli tarmoqlari, jumladan, moliya, ta'lim, sog'liqni saqlash va infratuzilmani rivojlantirish bilan bog'liq aniq funksiyalar yuklatildi. Davlat boshqaruvda qarorlar qabul qilish jarayonlarini soddalashtirish va davlat xizmatlarini ko'rsatish samaradorligini oshirish maqsadida har bir davlat

boshqaruvi organlari uchun aniq vakolatlar belgilab berildi.

Yangi ming yillikning boshlanishi bilan O'zbekistonda davlat xizmatlari ko'rsatish tizimini modernizatsiya qilishga qaratilgan islohotlar bosqichi boshlandi. Ushbu islohotlar ma'muriy samaradorlikni oshirish, mahalliy hokimiyat organlarining vakolatlarini kengaytirish hamda byurokrtiyani tartibga solishga qaratilgan. Tadbirkorlik subyektlarini ro'yxatdan o'tkazish va ularning faoliyati uchun yanada qulay shart-sharoitlar yaratish, jarayonlarni tartibga solish va tadbirkorlarning huquqiy himoyasini ta'minlash maqsadida huquqiy-me'yoriy bazalar tubdan qayta ko'rib chiqildi [11,12].

XXI asr – "Axborot asri"da dunyoning ko'plab davlatlarida bo'lgani singasi O'zbekistonda ham 2003 yildan boshlab elektron davlat xizmatlarini joriy etish harakatlari boshlandi. Elektron hujjat tushunchalarini aniqlash, elektron hujjat aylanishini tartibga solish va elektron davlat xizmatlarini ko'rsatish uchun zarur

bo'lgan huquqiy bazani yaratishga qaratilgan qonun va me'yoriy hujjatlar qabul qilindi [13,14,15,16]. Fuqarolar va tadbirkorlik subyektlariga samarali va shaffof elektron xizmatlar ko'rsatishga qaratilgan "Elektron hukumat" infratuzilmasi ishlab chiqildi.

Elektron hukumat tashabbuslarining huquqiy asoslarini yaratishga qaratilgan qonunlar qabul qilinishi, ularda ham davlat organlarining, ham fuqarolarning elektron o'zaro munosabatlardagi huquq va majburiyatlarini belgilab berdi.

2013-yilda Yagona interaktiv davlat xizmatlari portalining ishga tushirilishi byurokratik tartib-taomillarni soddalashtirib, davlat xizmatlarini raqamlashtirishda muhim voqea bo'ldi [17]. Davlat xizmatlarini yagona portalga birlashtirilishi fuqarolar va tadbirkorlik subyektlari uchun jarayonni bir necha barobarga soddalashtirdi [21]. Davlat boshqaruvi tizimlarini raqamlashtirish va yangi xizmatlarni joriy etish foydalanuvchilar uchun qulaylikni oshirish, qulay ishbilarmonlik muhitini mustahkamlash [3] va ijtimoiy-iqtisodiy o'sishni ta'minlashda [22] muhim ahamiyat kasb etadi.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2015 yil 17 dekabrda "Jismoniy va yuridik shaxslar markaziy ma'lumotlar bazalarini shakllantirish va "Elektron hukumat" tizimi foydalanuvchilarini identifikatsiyalashning yagona axborot tizimini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida" 365-son qarori qabul qilindi [23], qaror ijorisni ta'minlash maqsadida 2016 yilda OneID - Yagona identifikatsiya tizimi (id.egov.uz) ishga tushirildi. Ushbu tizim orqali portal foydalanuvchilarining xavfsizlik va

haqiqiylikni ta'minlashning mustahkam mexanizmlarini joriy qilindi. Yagona identifikatsiya tizimining joriy qilinishi davlat xizmatlaridan foydalanuvchilar uchun ko'plab imkoniyatlar paydo qildi. Xususan, elektron hukumat portaliga 100 dan ortiq axborot tizimlari ulangan bo'lib, barcha vazirliklar, davlat tashkilotlarining axborot tizimiga yagona identifikatsiya tizimining bitta login, bitta parol yoki elektron raqamli imzo orqali kirish imkoniyati yaratildi [18].

Yuqoridagi qarorining 2-ilovasi bilan "Elektron hukumat" tizimi foydalanuvchilarini identifikatsiyalashning yagona axborot tizimi to'g'risidagi nizom tasdiqlandi. Ushbu nizom bilan "Elektron hukumat" tizimi foydalanuvchilarini identifikatsiyalash yagona axborot tizimining vazifalari, funksiyalari, ishlashi va undan foydalanish tartibini belgilab berildi [23].

Davlat xizmatlari ko'rsatish milliy tizimini tubdan isloh qilish 2017 yildan boshlab har bir tuman (shahar)da "yagona darcha" tamoyili asosida faoliyat yurituvchi Davlat xizmatlari markazlarining tashkil etilishi bilan tavsiflanadi [20]. "Yagona darcha" usuli davlat xizmatlari ko'rsatish jarayonini soddalashtiradi va foydalanuvchilarning vaqt va xarajatlarini tejaydi [24]. Bu markazlar, shahar va qishloq orasidagi tafovutni bartaraf etish, xizmatlardan teng foydalanishni ta'minlash orqali iqtisodiy taraqqiyotga ko'maklashishda hal qiluvchi rol o'ynamoqda.

Bundan tashqari, har bir tuman (shahar)da Davlat xizmatlari markazlarining tashkil etilishi fuqarolarga ham, tadbirkorlik subyektlariga ham

davlat xizmatlaridan foydalanishda yana ko'plab qulayliklar yaratdi:

- davlat xizmatlarini bir tom ostida birlashtirib, Davlat xizmatlari markazlari jarayonlarni yanada samarali va soddalashtirishga yordam beradi. Foydalanuvchilar bir joyda ariza topshirishlari, ruxsatnomalar, litsenziyalar yoki boshqa hujjatlarni olishlari va turli byurokratik jarayonlarda yordam olishlari mumkin. Davlat xizmatlari agentligi tashkil etilgandan boshlab bir yil davomida Davlat xizmatlari markazlari jami 5 millionga yaqin xizmat ko'rsatildi, bu 2017 yilgiga nisbatan 35 barobar ko'pdir [25];

- davlat xizmatlari markazlarining tashkil etilishi xizmat ko'rsatishda mijozlarga yo'naltirilgan yondashuvni ta'minlash orqali byurokratik to'siqlar va qog'ozbozlikni kamaytirishga qaratilgan [20]. Shuningdek, davlat xizmatlari markazlarida ko'rsatish bilan bog'liq operatsiyalarida shaffoflikni oshirishga xizmat qiladi. Bu esa hukumatga mas'uliyat va ishonchni oshirishga yordam beradi;

- har bir tuman (shahar)da Davlat xizmatlari markazlarining mavjudligi fuqarolar, ayniqsa chekka hududlarda yashovchilar uchun yanada qulayroq bo'lishini ta'minlaydi. Bu shahar va qishloq aholisi o'rtasidagi tafovutni bartaraf etishga, barcha uchun davlat xizmatlaridan teng foydalanishni ta'minlashga yordam berdi;

- davlat xizmatlari markazlari tadbirkorlik subyektlariga samarali xizmatlar ko'rsatish orqali yanada qulay ishbilarmonlik muhitini yaratishga hissa qo'shadi. Ruxsatnomalar, litsenziyalar yoki boshqa normativ hujjatlarni olishning soddalashtirilgan jarayonlari

tadbirkorlik va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishga yordam bermoqda.

Ushbu davrlarda O'zbekistonning boshqaruv samaradorligini oshirish, davlat xizmatlari ko'rsatish sifatini oshirish va ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishni rag'batlantirishda muhim o'zgarishlar amalga oshirildi.

Har bir bosqichni o'z maqsadlari, siyosat islohotlari, muammolari va natijalari nuqtai nazaridan tahlil qilish O'zbekistonda davlat xizmatlarini rivojlantirish traektoriyasi haqida har tomonlama tushunchaga ega bo'lishga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonda davlat xizmatlari ko'rsatish milliy tizimining shakllanishi va rivojlanish bosqichlari mamlakatimizda boshqaruvni modernizatsiya qilish, ma'muriy samaradorlikni oshirish, xizmatlar ko'rsatish mexanizmlarini takomillashtirish borasidagi sa'y-harakatlari natijasida kechdi. Qonunchilikdagi islohotlar, texnologik innovatsiyalar va institutsional qayta qurish davlat xizmatlari evolyutsiyasini shakllantirishda muhim rol o'ynadi.

Davlat xizmatlarini isloh qilishda jadallikni saqlab qolish, xizmatlar ko'rsatishda innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash O'zbekistonning barcha fuqarolari va tadbirkorlik subyektlari uchun sifatli davlat xizmatlarini ko'rsatishning birlamchi shartlaridan biri bo'lib qoladi. Davlat xizmatlari rivojlantirish yo'lida to'plangan tajribalardan olingan saboqlarni o'zlashtirib, paydo bo'layotgan imkoniyatlardan foydalangan holda, mustahkam, sezgir va fuqarolarga

yoʻnaltirilgan davlat xizmatlari tizimini ettirish inklyuziv rivojlanishning asosiy barpo etish yoʻlidagi islohotlarini davom talablaridan biridir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR ROʻYXATI

1. Parker, D., Waller, K. and Xu, H. (2013), "Private and public services: productivity and performance migration", International Journal of Productivity and Performance Management, Vol. 62 No. 6, pp. 652-664. <https://doi.org/10.1108/IJPPM-10-2012-0119>
2. Pawlowski, C., & Scholta, H. (2023). A taxonomy for proactive public services. Government Information Quarterly, 40(1), 101780. <https://doi.org/10.1016/j.giq.2022.101780>
3. Shuhrat Kuvandikov, & Khabibullo Khasanov. (2022). The Impact of Government Performance Indicators on the Business Environment: The Case of Uzbekistan. Modern Journal of Social Sciences and Humanities, 1(9), 98–103. Retrieved from <https://mjssh.academicjournal.io/index.php/mjssh/article/view/489>
4. "Iqtisodiy sharh" jurnalining axborot-tahliliy portali, <https://review.uz/uz/post/razvitie-sistem-predostavleniya-gosudarstvennx-uslug-v-respublike-uzbekistan>
5. Джаббаров И.И. Иқтисодиётни модернизациялаш шароитида давлат хизматларини такомиллаштириш. Иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD) диссертацияси. Самарқанд, 2022 й.
6. Davies, H. T., & Nutley, S. M. (Eds.). (2000). What works?: Evidence-based policy and practice in public services. Policy Press. <https://pure.york.ac.uk/portal/en/publications/what-works-evidence-based-policy-and-practice-in-public-services>
7. O'zbekiston Respublikasining 1991 yil 31 avgustdagi "O'zbekiston Respublikasining Davlat mustaqilligi asoslari to'g'risida"gi 336-XII-son Qonuni, <https://lex.uz/docs/-127899>
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 1991 yil 6 sentyabrdagi "O'zbekiston Respublikasi Mudofaa ishlari vazirligini tuzish to'g'risida"gi PF-243-son Farmoni, <https://lex.uz/ru/docs/-188529>
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Vazirlar Mahkamasining 1991 yil 10 oktabrdagi "O'zbekiston Respublikasi Mehnat vazirligi masalalari" 253-son qarori, <https://lex.uz/docs/-1032321?ONDATE=10.10.1991>
10. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Vazirlar Mahkamasining 1992 yil 12 noyabrdagi "O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi faoliyatini takomillashtirish masalalari to'g'risida"gi qarori, <https://lex.uz/ru/docs/-534846?ONDATE=12.11.1992>
11. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2001 yil 22 avgustdagi "Tadbirkorlik subyektlarini davlat ro'yxatidan o'tkazish va hisobga qo'yish tizimini takomillashtirish to'g'risida"gi 347-son qarori, <https://lex.uz/docs/363412>

12. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2003 yilning 20 avgustida "Tadbirkorlik faoliyatini tashkil etish uchun ro'yxatdan o'tkazish tartibotlari tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi 357-son qarori, <https://lex.uz/docs/-245754>
13. O'zbekiston Respublikasining 2003 yil 11 dekabrda "Axborotlashtirish to'g'risida"gi 560-II-son qonuni, <https://lex.uz/docs/-83472>
14. O'zbekiston Respublikasining 2004 yil 29 aprelda "Elektron hujjat aylanishi to'g'risida"gi 611-II-son Qonuni, <https://lex.uz/docs/-165079>
15. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2007 yil 17 dekabrda "Internet tarmog'ida O'zbekiston Respublikasining Hukumat portalini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 259-son qarori, <https://lex.uz/docs/-1284423?ONDATE=17.12.2007>
16. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2007 yil 23 avgustda "Davlat va xo'jalik boshqaruvi, mahalliy davlat hokimiyati organlarining axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda yuridik va jismoniy shaxslar bilan o'zaro hamkorligini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 181-son qarori, <https://lex.uz/docs/-1240500?ONDATE=23.08.2007>
17. Aliyeva, N. (2024). Aholi turmush tarzini yaxshilashda raqamli iqtisodiytning o'rnini. Modern Science and Research, 3(1). Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/28124>
18. "Xabar.uz" axborot-tahliliy portali, <https://www.xabar.uz/uz/tahlil/yangilangan-one-id>
19. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 12 dekabrda "O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi huzuridagi Davlat xizmatlari agentligi faoliyatini tashkil etish to'g'risida" PQ-3430-son qarori, <https://lex.uz/docs/-3454989?ONDATE=13.12.2017>
20. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 12 dekabrda "Aholiga davlat xizmatlari ko'rsatishning milliy tizimini tubdan isloh qilish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5278-son farmoni, <https://lex.uz/ru/docs/-3454462>
21. Hasanov, H. (2021). Tadbirkorlik infratuzilmasini raqamlashtirishning iqtisodiy samaralari. Development Issues of Innovative Economy in the Agricultural Sector, International scientific-practical conference on March 25-26, 2021, 257, <https://www.researchgate.net/publication/351484485>
22. Androniceanu, A., Georgescu, I., & Kinnunen, J. (2022). Public administration digitalization and corruption in the EU member states. A comparative and correlative research analysis. Transylvanian Review of Administrative Sciences, 18(65), 5-22. <http://dx.doi.org/10.24193/tras.65E.1>
23. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2015 yil 17 dekabrda "Elektron hukumat" tizimi foydalanuvchilarini identifikatsiyalashning yagona axborot tizimini joriy etish to'g'risida" 365-son qarori, <https://lex.uz/docs/-2843015>
24. Monga, A. (2008). E-government in India: Opportunities and challenges. JOAAG, 3(2), 56. <https://www.researchgate.net/publication/228901396>

CONTENTS

1	MAMLAKATIMIZDA RAQAMLI BANKLAR FAOLIYATI TAKOMILASHTIRISH YO'LLARI	
	S.B. Boboqulov, M.B. Boymurotova	4-11
2	АГРОХИЗМАТ- РАҚАМЛАШТИРИШ, МОДЕРНИЗАЦИЯЛАШ ВА ДИВЕРСИФИКАЦИЯЛАШ	
	К.Ж. Мирзаев	12-19
3	HUDUDİY TURIZM SALOHİYATINI BOSHQARISHNING VOSITALARI	
	Sh.A. Xolbayev	20-26
4	ТОРГОВО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ И ИНВЕСТИЦИОННОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ УЗБЕКИСТАНОМ И ГЕРМАНИЕЙ	
	С.Ш. Маматкулова	27-32
5	INNOVATSION FAOLIYATNI MOLIYALASHTIRISH: NAZARIYA VA AMALIYOT	
	D.M. Malikova, I.Sh. Burxonov	33-39
6	ИННОВАЦИОН ИҚТИСОДИЁТДА ТУРИЗМ СОҲАСИНИ БАРҚАРОР РИВОЖЛАНИШНИ ТАЪМИНЛАШ ИСТИҚБОЛЛАРИНИ ПРОГНОЗЛАШНИНГ ЭКОНОМЕТРИК МОДЕЛАРИ	
	Камолиддин Шодиев, Фарходов Азизжон	40-51
7	TO'SIQSIZ TURIZMNI STRATEGIK RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	
	S.B. Sharipov	52-56
8	O'ZBEKISTONDA EKOTURIZMNI RIVOJLANTIRISH XUSUSIYATLARI	
	A.P. Xolmatova	57-63
9	SAMARQAND VILOYATI SANOAT KORXONALARINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	
	J.K. Boymurodov	64-73
10	MAROSIM XIZMATLARI SOHASIDAGI IJTIMOY AHAMIYATI VA NAZARIY JIHATLAR	
	X.T. Meyliyev	74-80
11	SAVDO KORXONALARIDA ISHCHI-XODIMLARNI MODDIY RAG'BATLANTIRISH TIZIMI ORQALI MEHNATNI BAHOLASHNI TAKOMILLASHTIRISH	
	N.Z. Ibragimova	81-88
12	TO'GRIDAN-TO'G'RI XORIJIY INVESTITSİYALAR BILAN INFLATSIYA DARAJASI VA AHOLI O'SISHI YOKI KAMAYISHI O'RTASIDAGI MUNOSABATILARNI EKONOMETRIK MODELLAR BILAN TAHLIL QILISH	
	A.J. Saydullayev	89-102
13	O'ZBEKISTONDA DAVLAT XIZMATLARI KO'RSATISH MILLIY TIZIMINI SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	
	H. Hasanov	103-111
14	JAHONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING O'SISHI VA GLOBAL INTEGRATSIYA SHAROITIDA, O'ZBEKISTON MOLIYA BOZORI ORQALI INVESTITSİYALARNI JALB QILISH SAMARADORLIGI	

	N.D.Khusanov	112-118
15	МИЛЛИЙ ИҚТИСОДИЁТНИ РИВОЖЛАНИШИДА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ КОРХОНАЛАРИ РАҚОБАТБАРДОШЛИГИГА ТАЪСИР ЭТУВЧИ ОМИЛЛАР	
	Л.Ш.Кулдошев	119-127
16	XIZMAT KO'RSATISH KORXONADA XODIMLAR MEHNATINI RAG'BATLANTIRISHNING IJTIMOY-IQTISODIY MOHIYATI	
	Sh.Xayrullayev	128-138
17	KICHIK TADBIRKORLIK KORXONALARIDA RISKLARNI BAHOLASH USLUBIYATI	
	Б.М.Турсунов	139-153
18	ХИЗМАТ КЎРСАТИШ КОРХОНАЛАРИДА ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ САМАРАДОРЛИКНИ ОШИРИШ ОМИЛЛАРИ	
	А.Б.Фарходов, Д.Б.Фарходова	154-165
19	САМАРҚАНД ВИЛОЯТИДА МАИШИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ	
	Ш.С.Шарифов, Э.Т.Хамдамов	166-172
20	МИЛЛИЙ ИҚТИСОДИЁТНИ РИВОЖЛАНИШИДА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ КОРХОНАЛАРИ РАҚОБАТБАРДОШЛИГИГА ТАЪСИР ЭТУВЧИ ОМИЛЛАР	
	Н.У.Султанова	173-181
21	KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI TADQIQ QILISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	
	H.R.Rustamova	182-188
22	INNOVATSION FAOLIYATINI RAG'BATLANTIRISH TIZIMI VA UNGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR	
	Sh.B.Bahodirov	189-194
23	BOG'DORCHILIK TARMOG'IDA AGROKLASTERLAR FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	
	F.Norbekov	195-199
24	PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF NATURAL TOURISM IN OUR COUNTRY	
	M.M.Rabbimov, J.B.Haydarov	200-205
25	ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ОРҚАЛИ ОИЛА ФАРОВОНЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШДА ИНСОН КАПИТАЛИДАН ФОЙДАЛАНИШ МАСАЛАСИ	
	Б.Р.Рахматуллаев	206-214